

SAME 2026

O MUNDO ESTÁ EN CHAMAS, PERO A EDUCACIÓN NON SE DETÉN!

Durante as crises, as emerxencias e os conflitos que perturban a vida das persoas, **o dereito a aprender** é sistematicamente vulnerado. A destrución de infraestruturas, a escaseza de profesorado e a interrupción dos servizos obrigan ao peche de escolas con poucas alternativas para a continuidade¹. **Cando unha escola pecha, pérdese algo máis que unha clase; pérdese o futuro e a protección da infancia.** A educación non é un servizo secundario, senón un compoñente **esencial** da resposta humanitaria. A educación salva e protexe².

- En 2025, calcúlase que polo menos 234 millóns de nenos, nenas e mozos e mozas afectados por crises no mundo necesitan apoio urxente para accederen a unha educación de calidade.
- Case a metade da poboación en idade escolar **que non vai á escola** reside en países en crise. De feito, **só cinco países** (Sudán, Afganistán, Etiopía, RD do Congo e Paquistán) representan case a **metade** destes casos³. [As nenas que viven en zonas de conflito teñen 2,5 veces máis probabilidades de non asistir en á escola.](#)
- Case a metade da infancia mundial (1.000 millóns) vive en 33 países cun risco extremadamente alto polos impactos do cambio climático⁴.

Neste escenario, como observamos durante a pandemia da COVID-19, as **Tecnoloxías da Información e a Comunicación (TIC)** ofrecen solucións para que a educación non se deteña. Non obstante, a evidencia demostra que a tecnoloxía por si soa non remedia as desigualdades, a pobreza ou as carencias na infraestrutura.

- **En Paquistán**, o Goberno promoveu a dixitalización e os **modelos multimodais de aprendizaxe** para tratar de garantir o dereito á educación fronte á pobreza e as inundacións. Pero, a falta de infraestrutura física e de conectividade segue sendo unha barreira insuperable⁵.
- **En Ucraína**, os **Centros de Aprendizaxe Dixital** e as plataformas nacionais permitiron a millóns de estudantes seguir aprendendo en medio da guerra. Non obstante, os recortes constantes de enerxía son un obstáculo para a aprendizaxe⁶.

- En **Líbano**, aínda que o goberno promoveu solucións dixitais para que a educación non se deteña durante a crise, a maioría das familias non poden permitirse a conexión básica ou a electricidade necesaria para acceder a elas⁷.

Máis ca unha ferramenta: o dereito á educación dixital

A educación dixital refírese ao uso de ferramentas, tecnoloxías e contidos dixitais para apoiar a ensinanza, a aprendizaxe e a avaliación. Abarca desde cursos en liña e plataformas de aprendizaxe interactiva ata aulas virtuais e aplicacións educativas⁸.

A educación dixital ten un potencial innegable: chega a máis persoas con custos máis baixos que o modelo convencional. Pero o seu impacto está condicionado polas **fendas dixitais**, que só afectan ao acceso, pero que emerxen do uso e aproveitamento desigual da tecnoloxía. En consecuencia, implementar unha educación dixital eficaz require investimentos en infraestruturas, pero sobre todo en formación do profesorado e contidos de calidade que promovan unha verdadeira **alfabetización dixital crítica**.

Por outra banda, fronte ao **crecente poder corporativo**⁹ detrás dos avances tecnolóxicos na era actual, a educación dixital non pode supoñer un aumento dos custos para as familias nin a privatización¹⁰. Por este motivo, a Campaña Mundial pola Educación considera que o Estado debe darlle prioridade ás plataformas de código aberto e os recursos educativos abertos. Isto garante a sustentabilidade financeira, a independencia do sistema e o **fortalecemento da soberanía dixital**.

Cando falamos de fendas dixitais referímonos a tres:

Acceso: A cuarta parte da humanidade segue desconnectada por falta de acceso a Internet ou dispositivos, o que reflicte as desigualdades entre ingresos, sexo, idade, educación e localización, que determinan tanto o acceso como a calidade da conectividade¹¹.

Uso e aproveitamento: A ausencia de competencias dixitais é o principal obstáculo para que a conectividade se traduza en beneficios. Aínda que estas son difíciles de medir, existe unha correlación directa: **canto maior sexa o nivel educativo, maior será o grao de competencia dixital alcanzado**¹².

Xénero: Só o 29 % das mulleres dos países en desenvolvemento teñen acceso á Rede, fronte ao 41 % dos homes¹³. Nos países de baixos ingresos, 9 de cada 10 nenas e mulleres novas (de 15 a 24 anos) están desconnectadas, fronte a 7 de cada 10 dos seus pares masculinos¹⁴.

En contextos de emerxencia, a educación dixital constitúe unha ferramenta clave para manter o acceso e a continuidade educativa, pero débese evitar profundar as **fendas dixitais e as desigualdades preexistentes**. Nestes escenarios, os enfoques máis eficaces son os **modelos de aprendizaxe multimodal**, xa que integran solucións de tecnoloxía analóxica (como a radio e a televisión) con outras canles dixitais, garantindo o acceso mesmo cando os recursos familiares son moi limitados.

Non obstante, **ningún modelo ou tecnoloxía terá éxito se non se adapta ao contexto e acompaña de apoio pedagóxico e formación específica**, evitando situacións de estrés e falta de confianza por parte do profesorado e das familias. Así mesmo, o uso da tecnoloxía na educación debe ser un soporte adicional: nunca poderá substituír o labor pedagóxico nin a función social da escola.

Por último, a educación dixital, así como a educación convencional, deben proporcionar unha contorna segura e protectora que garanta os dereitos da infancia na Rede e evitar que as vulnerabilidades dos contextos de crise sexan explotadas en contornas dixitais, en liña coa **Observación xeral n.º 25 das Nacións Unidas**.

O vínculo decisivo: o financiamento para que a educación non se deteña

O financiamento da educación procede maioritariamente dos orzamentos estatais e, en pequenas porcentaxes, da Axuda Oficial ao Desenvolvemento (AOD). Non obstante, nos Estados fráxiles e endebedados, a porcentaxe achegada pola AOD é significativa: na **República Centroafricana**, por exemplo, estímase que o **80 % do orzamento para a educación depende da axuda externa**.¹⁵

Aínda que a educación é decisiva e fundamental para o desenvolvemento humano, desde 2015 o **70 % dos países reduciron os seus orzamentos educativos** e máis dun terzo non alcanza as metas internacionais de investimento (4 %-6 % do PIB)¹⁶. A este desinvestimento nacional súmanse os drásticos recortes en AOD¹⁷. Estímase que en 2026 as axudas á educación caerá un 24 %, deixando **6 millóns máis de nenos e nenas sen escolarizar**; unha cifra equivalente ao baleirado de todas as aulas de primaria de Alemaña e Italia xuntas¹⁸.

Esta situación prexudica aínda máis o sector da Educación en Emerxencias, que recibe menos do **3 % dos fondos humanitarios**¹⁹ para satisfacer as necesidades das nenas, nenos e mozos que habitan as crises da actualidade.

Outro factor que acentúa o desinvestimento en educación é o servizo da débeda, que no Sur Global asfixia a capacidade dos Estados para soste a educación²⁰. Nos países de ingresos baixos e medios-baixos, o **servizo á débeda case triplica o orzamento educativo**²¹. En resumo, os recortes orzamentarios e da axuda e a ausencia de espazo fiscal comprometen seriamente a garantía do dereito á educación e o cumprimento do ODS 4.

Hai unha necesidade urxente de que os Estados se comprometan a un **financiamento previsible, suficiente e sustentable para a educación** e avancen na condonación da débeda externa e na fiscalidade global xusta²². Máis que nunca, **a educación necesita volver ao centro das prioridades** dos estados e dos doantes.

As nosas demandas: Compromisos para que a educación non se deteña

Para garantir o dereito á educación antes, durante e despois das crises, a Campaña Mundial pola Educación esixe ao Goberno de España, ás e aos representantes políticos e á administración públicas a nivel estatal, autonómico e local:

Mobilizar recursos financeiros sostibles, equitativos e xustos, e reforzar as asociacións estratéxicas para garantir a Educación en Emerxencias:

- a. **Cumprir co 0,7 % da Renda Nacional Bruta de Axuda Oficial ao Desenvolvemento**, destinando o 20 % á educación e o 10 % da acción humanitaria especificamente á educación en situacións de emerxencia.
- b. **Elevar o orzamento da cooperación descentralizada**, cuxa media autonómica actual non supera o 0,12 %.
- c. **Asegurar que o 30 % dos fondos cheguen ás organizacións locais**, especialmente ás mulleres e á mocidade, avanzando na descolonización da axuda.
- d. **Aumentar as contribucións plurianuais ao Global Partnership for Education** e iniciar as contribucións a outros fondos como *A Educación Non Pode Agardar* (ECW).
- e. **Apoiar unha Convención das Nacións Unidas sobre Débeda e Fiscalidade** para liberar espazo fiscal no Sur Global.
- f. **Reforzar alianzas con axentes clave** como a **Rede Interaxencial para a Educación en Emerxencias** (INEE), a CME e a Coalición Mundial para Protexer a Educación de Ataques (GCPEA).

Para que as escolas sexan refuxios de protección e resiliencia, esiximos:

- a. **Pór en práctica a Declaración de Escolas Seguras e o Marco Integral de Seguridade Escolar**, garantindo que as escolas estean protexidas contra ataques e usos militares, resilientes ao cambio climático e preparadas para garantir a continuidade da aprendizaxe en calquera contexto.
- b. **Implantar plans de continxencia e continuidade escolar** baseados nas **Normas Mínimas** da Rede Inter-Axencias para a Educación en Emerxencias (INEE).
- c. **Investir na formación do profesorado específica para crises**, preparando as comunidades para xestionar os conflitos, o risco de catástrofes e a cultura de paz.

Para garantir a educación dixital e os dereitos dixitais, especialmente en contextos de emerxencia, cómpre facer o seguinte:

- a. **Recoñecer o acceso a Internet como dereito humano**, garantindo unha provisión universal, gratuíta e de calidade, incluíndo dispositivos para alumnado e profesorado.
- b. **Promover modelos multimodais** (radio, televisión, plataformas *online/offline*) adaptados ao contexto para garantir a continuidade e o acceso á educación.
- c. **Promover a alfabetización dixital crítica** e a formación do profesorado en competencias pedagóxicas que pechen as fendas dixitais.
- d. **Promover o software libre e a soberanía dixital**, limitando a transferencia de recursos públicos ás corporacións transnacionais.
- e. **Aplicar o comentario xeral n.º 25** para garantir contornos dixitais seguros, privados e libres de violencia ou explotación para a infancia.
- f. **Cumprir a Carta Dereitos Dixitais**, elevándoa a un compromiso político vinculante.

Referencias

1. Nicolai, S., Hine, S., y Wales, J. (2015). *Education in emergencies and protracted crises: Toward a strengthened response*. ODI Report. Overseas Development Institute.
2. INEE. (s.f.). *Educación en situaciones de emergencia*. Red Interinstitucional para la Educación en Situaciones de Emergencia. <https://inee.org/es/educacion-en-situaciones-de-emergencia>
3. Education Cannot Wait. (2023, 7 de junio). *Nearly One Quarter of a Billion School-Aged Children Impacted by Crises Worldwide Require Urgent Support to Access Quality Education: An Increase of 35 Million over 3 Years*. <https://www.educationcannotwait.org/news-stories/press-releases/nearly-one-quarter-billion-school-aged-children-impacted-crises>
4. UNICEF USA. (2021, 19 de agosto). *1 Billion Children at Extremely High Risk From Climate Change*. <https://www.unicefusa.org/stories/1-billion-children-extremely-high-risk-climate-change>
5. Zubairi, A., Khalayleh, A., Baloch, I., Mazari, H., Kaye, T., & Groeneveld, C. (2022). *Pakistan Digital Learning Landscape Analysis*. EdTech Hub. <https://doi.org/10.53832/edtechhub.0093>. <https://docs.edtechhub.org/lib/HEXCEXFK>.
6. World Vision. (2026, 23 de febrero). *Ukrainian children face worsening learning loss in fourth winter of war*. ReliefWeb. <https://reliefweb.int/report/ukraine/ukrainian-children-face-worsening-learning-loss-fourth-winter-war-world-vision-warns>
7. Colot, I. (2024, 31 de diciembre). *Plugged In, Left Out: Lebanon's Digital Learning Trap*. The Badil. <https://thebadil.com/analysis/plugged-in-left-out-lebanons-digital-learning-trap/>
8. Comisión Europea. (s.f.). *Digital Education Action Plan (2021-2027)*. European Education Area. <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/plan>
9. Amladi, D. (2025, 20 de enero). *How are billionaire and corporate power intensifying global inequality?* Oxfam America. <https://www.oxfamamerica.org/explore/stories/how-are-billionaire-and-corporate-power-intensifying-global-inequality/>
10. Global Campaign for Education. (2020). *Digital Learning*. <https://campaignforeducation.org/images/downloads/f1/2182/digital-learning.pdf>
11. ITU. (2025). *Global Connectivity Report 2025*. International Telecommunication Union. <https://www.itu.int/itu-d/reports/statistics/global-connectivity-report-2025/>
12. ITU. (2025). *Global Connectivity Report 2025*.
13. UN Women & UN DESA. (2025). *Progress on the Sustainable Development Goals: The Gender Snapshot 2025*. New York: United Nations
14. UNICEF. (2023). *Bridging the Gender Digital Divide: Challenges and an Urgent Call for Action for Equitable Digital Skills Development*. New York: United Nations Children's Fund.
15. Vision of Humanity. (2024, 12 de junio). *How aid cuts will impact children's education*. Institute for Economics & Peace. <https://www.visionofhumanity.org/how-aid-cuts-will-impact-childrens-education/>
16. UNESCO. (2024). *Informe de seguimiento de la educación en el mundo 2024/25: El liderazgo en la educación*. <https://www.unesco.org/gem-report/es/leadership>
17. Ferreira da Silva, A., Anderle, R. V., Barreix, G., & Rasella, D. (2024). *The Impact of Two Decades of Humanitarian and Development Assistance and the Projected Mortality Consequences of Current Defunding to 2030: Retrospective Evaluation and Forecasting Analysis*. SSRN. <https://doi.org/10.2139/ssrn.4836691>
18. UNICEF. (2024). *Education aid cuts: A broken promise to children*. <https://www.unicef.org/media/173911/file/Funding%20cut%20analysis%20-%20education.pdf>
19. EDUCO. (2025). *Educación en emergencias 2025: un año poco esperanzador*.
20. UNCTAD. (2024). *Developing countries face record-high public debt burdens. Now is the time for reform*. UN Trade and Development. <https://unctad.org/news/developing-countries-face-record-high-public-debt-burdens-now-time-reform>
21. DFI & LATINDADD. (2024, 30 de octubre). *The Debt Crisis Derailing SDG 4*. Development Finance International. https://www.development-finance.org/files/UNESCO_Debt_and_Education_Briefing_Final_301024.pdf
22. Campaña Mundial por la Educación. (2025). *Documento de posición de la Campaña Mundial por la Educación (CME) para el FFD4*. https://cme-espana.org/wp-content/uploads/2025/06/FfD4-Position-Paper_final-ES.pdf

Campaña Mundial por la
EDUCACIÓN
Coalición española www.cme-espana.org

CME_es

@CME_es

@CMEespana

La CME en España está liderada por:

Ayuda
en Acción

educo
educar cura

entreculturas
ONG JESUITA

MADRE CORAJE

PLAN
INTERNATIONAL

Esta publicación cuenta con la colaboración de la Cooperación Española, a través de la Agencia Española de Cooperación Internacional para el Desarrollo (AECID), sin embargo, el contenido de la misma es responsabilidad exclusiva de la Coalición Española de la Campaña Mundial por la Educación y no refleja, necesariamente, la postura de la AECID.

Con la financiación de:

MINISTERIO
DE ASUNTOS EXTERIORES, UNIÓN EUROPEA
Y COOPERACIÓN

aecid

cooperación
española

www.cme-espana.org